

ARBETSMILJÖ VERKET

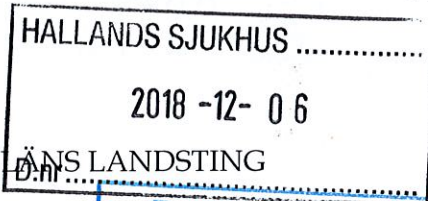
Avdelningen för inspektion
Annicka Ohlsson, 010-730 91 31
Eva Nilsson, 010-730 92 95

UNDERRÄTTELSE

Datum
2018-12-04

Vår beteckning
2018/024466

Sid
1 (8)

HALLANDS
BOX 517
301 80 HALMSTAD

Möjlighet till yttrande enligt 25 § förvaltningslagen

Ert organisationsnummer: 232100-0115
Arbetsställe: HALLANDS SJUKHUS HALMSTAD
Besöksplats: LASARETTSVÄGEN, HALMSTAD
Besöksdatum: 26 september 2018
Deltagare i inspektionen: Jennie Björklund, skyddsombud avd. 61
Camilla Carlsson, skyddsombud avd. 41/42
Denice Heimer, skyddsombud avd. 52
Jonas Elmblad, arbetsmiljösamordnare Kommunal
Maria Pettersson, HR Partner
Frida Lundin, avdelningschef avd. 61
Berit Pettersson, avdelningschef avd. 52
Inga-Lill Baudlot, verksamhetschef medicinkliniken HSH
Monica Engström, arbetsmiljöinspektör
Annicka Ohlsson, arbetsmiljöinspektör

Arbetsmiljöverket överväger att besluta om ett föreläggande mot er. Med denna skrivelse får ni nu möjlighet att yttra er över dels de krav som kan komma att ställas i ett sådant föreläggande, dels tidpunkten för när kraven ska vara uppfyllda, se nedan.

Era synpunkter ska ha kommit in till Arbetsmiljöverket före den 8 januari 2019. Om inget yttrande kommer in i tid kan vi ändå besluta i ärendet. Var god observera att denna skrivelse inte är ett beslut.

Yttrandet bör undertecknas så att det framgår att den som är skyddsombud har tagit del av det.

Om Arbetsmiljöverket beslutar om ett föreläggande kan vi också sätta ut ett vitesbelopp, som ni kan bli tvungen att betala om ni inte följer föreläggandet.

Om er verksamhet överläts eller på annat sätt övergår till att drivas av annan fysisk eller juridisk person ska detta meddelas till Arbetsmiljöverket. Namn,

organisationsnummer och adress på den som har övertagit verksamheten ska anges, se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Viktigt

Arbetsgivaren ska, enligt 3 kap. 2 § första stycket arbetsmiljölagen, vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. Trots att vi nu avser att ge er viss tid att uppfylla våra krav har ni ändå kvar det fulla ansvaret för arbetstagarnas arbetsmiljö. Ert arbetsmiljöansvar gäller oavsett om Arbetsmiljöverket avser att fatta beslut mot er eller inte.

Krav som kan komma att ställas i ett föreläggande

Arbetsmiljöverket överväger att förelägga er att senast den 29 mars 2019 vidta följande åtgärder.

1. Ni ska redovisa till Arbetsmiljöverket hur ni i ert systematiska arbetsmiljöarbete säkerställer att åtgärder för att undanröja eller minska riskerna i arbetsmiljön vidtas i tillräcklig utsträckning när utsedd verksamhetsansvarigs befogenheter och resurser är uttömda och behov av ytterligare åtgärder fortfarande kvarstår.
2. Ni ska till Arbetsmiljöverket redovisa den bedömning avseende balans på krav och resurser för personalen som ligger till grund för målvärdet på 98,4 % beläggningsgrad.
3. Ni ska redovisa till Arbetsmiljöverket hur ni säkerställer att överbeläggningarna inte leder till ohälsa och olycksfall hos personalen.

Upplysningar och råd

Med krav menas de delar av arbetet som fordrar upprepade ansträngningar. Kraven kan exempelvis omfatta arbetsmängd, svårighetsgrad, tidsgräns, fysiska och sociala förhållanden. Kraven kan också vara kognitiva, emotionella och fysiska.

Med resurser avses det i arbetet som bidrar till att antingen uppnå mål för arbetet eller hantera krav i arbetet. Resurser kan vara arbetsmetoder eller arbetsredskap, kompetens eller bemanning, rimliga och tydliga mål, återkoppling på arbetsinsats, möjlighet till kontroll i arbetet, socialt stöd från chefer och kollegor och möjlighet till återhämtning.

Ur kommentaren till 9 § föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö

Det är viktigt att arbetsgivaren inom ramen för sitt arbetsmiljöarbete undersöker och åtgärdar risker kopplade till arbetsbelastning. Arbetsgivaren behöver motverka att arbetsbelastning leder till sjukdomar och olyckor. Det är väsentligt att identifiera

orsakerna bakom arbetsbelastningen för att åtgärderna ska ha effekt. Frågor som rör åtgärder kan även behöva hanteras på en annan nivå eller i en annan del av organisationen.

Se 9, 10 och 11 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2015:4) om organisatorisk och social arbetsmiljö samt 10 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete. 3 kap. 2 § Arbetsmiljölagen.

Bakgrund

I ett brev som kom in den 4 maj 2018 begär fem av Kommunals skyddsombud på medicinkliniken, Halmstad sjukhus, att Arbetsmiljöverket ska meddela ett föreläggande eller förbud mot er.

Skyddsombuden vände sig till er den 27 december 2017 enligt 6 kap. 6 a § Arbetsmiljölagen och begärde flertal olika åtgärder för att minska den höga arbetsbelastningen som de anser grundar sig på överbeläggningar, grundbemanning och medföljande konsekvenser.

Svar på framställan ställdes till den 7 januari 2018. För att kunna svara på framställan kallade ni Kommunal till möte den 5 januari 2018 med syfte att inleda en diskussion om innehållet och bakgrunden till begäran. På mötet beslutar ni att bilda en arbetsgrupp som ska träffas regelbundet, ca 2-3 veckors mellanrum eller efter överenskommelse, med fokus på att ta fram en handlingsplan utifrån punkterna i framställan. Första mötet för arbetsgruppen planerades till 2018-01-18.

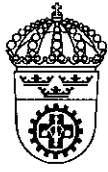
Ni svarade skyddsombuden skriftligt den 15 januari 2018 med minnesanteckningar från mötet den 5 januari där ni gått igenom punkterna i framställan och Kommunal förtydligat sina krav på åtgärder.

Den 4 maj hade arbetsgruppen sitt sista möte. Arbetsgruppen har tillsammans prioriterat punkterna och tagit fram en handlingsplan. Kommunals skyddsombud anser dock inte att arbetet leder någon vart och den höga arbetsbelastningen är oförändrad.

Inför inspektionen den 26 september hade Arbetsmiljöverket samtal med ett av skyddsombuden för genomgång av skyddsombudens begäran.

Arbetsmiljöverket bedömer att samtliga punkter i framställan rör arbetsbelastningen på medicinkliniken.

Följande har framkommit från skyddsombuden i framställan och samtal samt vid inspektionen den 26 september 2018.

De åtgärder som hittills gjorts har inte haft önskvärd effekt för att minska arbetsbelastningen. För låg grundbemanning och överbeläggningar är det som påverkar arbetsbelastningen mest. Men också personalomsättningen och sjukskrivningar som göra att personalgruppen inte är stabil, vilket leder till stor oro och press hos den ordinarie personalen. Oro över om kompetensen och erfarenheten är tillräcklig hos de kollegor man ska arbeta med. Återhämtningen blir inte tillräcklig vilket ökar risken för felhantering och ohälsa.

Patienter läggs på icke vårdanpassade platser. De ligger i korridorerna där det är svårt med att hantera hygien. Det går inte att använda syrgas då det inte finns tillräckliga larmmöjligheter för det och det är svårt att jobba ergonomiskt samt att undvika röja sekretess uppgifter. Överbeläggningar sker också på dagvårdsplatser.

Skyddsombuden säger att de är tillsagda att lägga patienten på mest lämpliga plats men denna plats kan vara väldigt olämplig. Patienter som t.ex. kommer in som överbeläggning och har syrgas måste ha en vårdanpassad sängplats för att kunna koppla in syrgasen. Detta innebär att någon som ligger på en sal måste flytta ut i korridoren. Det innebär i sin tur en ökad arbetsbelastning med omflyttning av patienter med stress och oro att göra fel. Det är också viktigt att patienterna registreras rätt i datorsystemet för att inte riskera fel vård eller fel medicin ges till fel patient. Det är enligt skyddsombuden ingen stor uppgift men i det stressade skedet blir det stort. Det har hänt att fel patient fått insulin. Sängar och hjälpmedel i korridorer och dagrum är också en risk när det gäller brandsäkerhet. Det är ingen som har ordentlig översyn hur det ser ut så det kan bli flera överbeläggningar på en avdelning men ingen på en annan. Öppna returer kommer direkt upp på avdelningarna och det går inte att planera för när de behöver vård. Vid överbeläggningar blir det väldigt tufft. Kommer det en patienter med cytostatikabehandling behöver de enkelrum och vissa patienter kräver kontroller 1 gång/kvart.

Kommunal anser att grundbemanningen inte är anpassad till den patientkategori och den vårdtyngd de har idag på medicinkliniken. Det har inte skett någon förändring i bemanningen men det har skett förändringar i vårdarbetet och arbetsuppgifterna. Kvällar och helger då bemanningen är lägre är vårdarbetet extra tungt. När det, upp till den ordinarie höga arbetsbelastningen blir överbeläggningar blir arbetssituationen ohållbar och risken för ohälsa hög med sjukskrivningar som följd och personal väljer att sluta.

Överbeläggningar gör arbetsmiljön ohållbar men påverkar även patientsäkerheten, sekretessen, brandsäkerheten och hygiensäkerheten. Skyddsombuden säger - vi kan inte bedriva dagens sjukvård i korridorer med

de risker det innebär och patienterna är pålästa och vet vad de kan kräva. Personalen känner att de inte kan ge patienterna det de har rätt till.

Kommunal säger att det också är svårt för personalen att få den återhämtning de behöver då de är lediga. Ofta blir de uppringda eller sökta via sms från vakansexpeditionen eller från någon kollega då vakansexpeditionen lämnat tillbaka vikarieanskaffningen till avdelningarna. Detta ger förutom att man blir störd på sin ledighet också en oro under ledigheten inför kommande pass. Undersköterskorna upplever att arbetsbelastningen är högre nu sedan de fått arbetsuppgiften med dokumentation i Senior alert, de upplever att denna uppgift är mer avancerad och komplicerad och att de inte fått tid för det arbetet.

Sjukfrånvaron har varit hög på vissa avdelningar och arbetsgivaren har följt sjuktalet men att följa sjuktalet är ingen åtgärd. Det behövs en djupare undersökning för att förstå vad frånvaron består i så att rätt åtgärder kan sättas in för att minska den ohälsosamma arbetsbelastningen de har idag.

Arbetsgivarens redogörelse vid inspektion och epost korrespondens:

Arbetsgivaren (nedan ag) har tillsammans med Kommunals skyddsombud i den arbetsgrupp som tillsattes efter framställan enligt 6 kap. 6a § arbetsmiljölagen tagit fram en handlingsplan. Av de åtgärder som beslutats i handlingsplanen är en del åtgärdade och vissa på gång. Ag redovisar vad de gjort för att förbättra arbetssituationen.

Arbetsgivaren säger att punkt 11 som tar upp en anpassad grundbemanning för nutidens sjukvård och arbetsbelastning inte endast är en angelägenhet för medicinkliniken, utan större, därför har de parkerat denna fråga. Verksamhetschefen lyfter frågan i övergripande forum.

Vi har ett målvärde framräknat i vår produktionsplan utifrån tillgängliga vårdplatser, antal vårdtillfällen och beräknad medelvård. För 2018 ligger målvärde på 98,4.

Vårdnära service finns sedan 2016, denna har fungerat olika beroende på personalomsättningen. På de avdelningar där vårdnära servicepersonalen haft låg personalomsättning har undersköterskorna avlastats. Där vårdnära service inte fungerat får undersköterskorna inte den avlastningen. Undersköterskorna fick när vårdnära service infördes överta arbetsuppgifter från sjuksköterskorna som t.ex. dokumentationen i Senior alert.

Kompetenskrav har tagits fram för vilken kompetens undersköterskorna behöver ha på de olika avdelningarna. Detta dokument blev klart i våras och ska gås igenom med alla. Man vill med detta uppnå en basnivå på kunskaper

och kompetens hos undersköterskorna och att alla med detta ska känna trygghet. Nya undersköterskor, de som arbetat mindre än 1 år, har gått en 2-dagars kompetenshöjande utbildning.

Sjukhuschefen beslutar om vårdplatsplanen. Det finns en långsiktig plan på hur överbeläggningarna ska jobbas bort. På strokeenheten försöker man ha 2 tomma platser på eftermiddagen för att kunna ta emot patienter från akuten. En del andra avdelningar är mer utsatta vid överbeläggning och då blir det plats i korridorerna. Förslag på lokalbyte finns som skulle lösa problematiken med vårdanpassade platser vid överbeläggningar, åtgärda infektionsproblematiken samt ge bättre plats i korridorerna.

Vi jobbar med vakansexpeditionen om bättre stöd. Chefen för vakansexpeditionen har träffat arbetsgruppen. Det är olika uppfattning från skyddsombuden om de har blivit mindre kontaktade av vakansexpeditionen vid ledighet.

För att kunna mäta vårdtyngden saknades det tidigare en lämplig mall. De har nu skapat en mall där det går att mäta både undersköterskornas och sjuksköterskornas vårdtyngd. Man mäter dem var för sig men går också att lägga ihop för att få en gemensam vårdtyngd på avdelningen. Personalen som arbetar mäter och antecknar själva. Vårdplatskoordinatörn går runt på avdelningarna och kontrollerar vårdtyngdsdokumentet, detta hjälper dem vid placering av nya patienter. Vårdtyngdsmätningen är också till hjälp vid behov av extrahjälp.

Prioriteringslista finns och har använts vid några tillfällen. Det är personalens känsla som styr när de ska gå in i prioriteringsläge. Det framkommer under inspektionen att det nog har varit lättare på vardagar med efterlevnaden av prioriteringarna än på helgen då chefen inte är där. När de gått i prioriteringsläge har de gjort tillbudsansökan.

Undersköterskorna har upplevt det jobbigt och osäkert att gå iväg och arbeta på andra avdelningar. För varje avdelning finns det nu en checklista som en form av snabbintroduktion. På denna checklista finns också ett avsnitt som är avdelningsspecifikt.

Arbetsmiljöverket uppmärksammade följande brister i arbetsmiljön:

2012 fastställdes följande definition på överbeläggning av Socialstyrelsen: *när en inskriven patient vårdas på vårdplats som inte uppfyller kraven på "disponibel vårdplats", det vill säga vårdplats i slutenvård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.*

Då det finns risker med överbeläggningar både när det gäller patientsäkerhet och arbetsmiljö var Arbetsmiljöverket remissinstans då definitionen arbetades fram. Mot bakgrund av denna definition kan Arbetsmiljöverket konstatera att det föreligger överbeläggningar på medicinkliniken.

Av det som redovisats har det framkommit att punktbeläggningen på kliniken stadigt har ökat från att den då låg på 93 % i februari 2016 till 98 % i augusti 2018. Personalomsättningen bland undersköterskor har under samma tid ökat för att som högst vara uppe i nästan 12 %. För de senaste månaderna visar dock omsättningen en minskning. Personalomsättningen totalt under samma tid har också varit ökande och som högst legat på 14 %. Sjukfrånvaron för undersköterskor har under samma tid legat på 7-8 %. Av detta kan utläsas att omsättningen på varje sängplats har ökat samtidigt som personalomsättningen och sjukskrivningstalet också har ökat vilket Arbetsmiljöverket bedömer har ett samband och indikerar på i en hög arbetsbelastning.

Vi gör bedömningen att de begärda åtgärderna skyddsombuden tar upp i sin framställan sammantaget handlar om brister som rör balansen mellan arbetes krav och resurser och vidhäftande konsekvenser av det. Det underlag som framkommit både skriftligt och i samtal med skyddsombud samt under inspektionen visar på en arbetssituation som vi bedömer kan innebära en stor risk för ohälsa och olycksfall. De åtgärder som hittills har genomförts för att minska arbetsbelastningen och främja återhämtningen har inte haft tillräcklig effekt.

De åtgärder som krävs för att förändra arbetssituationen och förhindra ytterligare ohälsa och underlätta kompetensförsörjningen bedömer vi ligger utanför verksamhetschefens befogenhetsområde varför vi avser att rikta kraven mot Hallands läns landsting.

Ann Eriksson
Beslutsfattande arbetsmiljöinspektör

Kopia skickad till:
Skyddsombuden
Jennie.bjorklund@regionhalland.se
Camilla.t.carlsson@regionhalland.se
Denice.heimer@regionhalland.se
Jonas.elmblad@regionhalland.se
Eva.a.nilsson@regionhalland.se

ARBETSMILJÖ
VERKET

UNDERRÄTTELSE

Datum
2018-12-04

Vår beteckning
2018/024466

Sid
8 (8)